

V Lojovicích pod kopečkem
Ústav stojí
A v něm jako v láhvi muška
Pláče malá závisluška
Pro lahvičku svoji

Po stimulaci limbických systémů všech přítomných hudbou se pokračovalo s dalšími hosty. Ortoped MUDr. Jiří Vondráček, který nebyl nikdy závislý, sdělil své zkušenosti o střízlivosti a abstinenci jakožto životním stylu, který si svobodně zvolil.

Ludmila Neradová, M.D., zaujala hlavně přítomné pacientky a jejich rodiny sdělením o rodinné terapii, kterou v osmdesátých letech minulého století prováděla v Lojovicích. Pracovala tehdy v Apolináři a jakožto rodinná terapeutka prováděla v lojovické chatičkové osadě („Aronově“) týdenní ústavní léčby, kterých se vedle 4–5 rodin závislých klientů zúčastňovala i její kompletní rodina: spolu s ní i její manžel a jejich tři děti. Referát o tomto

typu terapie vzbudil příznivý ohlas na prvním Mezinárodním kongresu o rodinné terapii v Praze v květnu 1987.⁴ Nizozemský psychiatr, psychoterapeut a rodinný terapeut Lars Brok, ředitel ISSOOH (Holandského Institutu pro systémovou teorii, supervizi, výcvik a výzkum), tuto léčbu tehdy nazval „Totální rodinnou terapií“.⁵ Z dnešního pohledu by byl vhodnější název „Totální mnohočetná rodinná terapie“.

Celý KLUS, který se protáhl, byl veden v duchu TDA – Trvalé a důsledné abstinence. Po jeho skončení personál v této souvislosti zavzpomínal na vystoupení doc. MUDr. Jaroslava Skály, CSc., při příležitosti dvoutisícího „klusáckého“ setkání ze dne 2. února 1989, nazvaného „Démon abstinence tvořivé“.⁶ Níže podepsaný navrhl, že by se napříště měla místo zkratky TDA používat zkratka TDTA: Trvalá, důsledná, tvořivá abstinence.

Na závěr jedna osobní poznámka: největší satisfakcí pro pisatele těchto řádků bylo setkání s tvořivě abstinujícími pacientkami, které léčil před více než třiceti lety.

*Jindřich Mischa Nerad, M.D.
nevázán k žádné instituci
Amsterdam, Nizozemsko
e-mail: l.neradora@gmail.com*

LITERATURA

1. Nerad J. Doc. MUDr. J. Skála, CSc., sedmdesátníkem. *Protialkohol Obz* 1986; 21 (5): 314–317.
2. Pecinová O. Jiří Heller. Adiktol prevent léčeb praxi 2021; 4 (2), 130–131.
3. Markéta M. Slavíme 50 let od založení oddělení pro léčbu žen závislých na alkoholu a jiných návykových látkách. Redakční rada Alice J, Julie K. *Apolinářský měsíčník*, září 2021; ročník, číslo a strana neudány.
4. Nerad J, Neradová L. Husband-wife co-therapy team in family and marital therapy with alcoholics and drug addicts as well as in group psychotherapy with patients of above mentioned diagnoses. *Abstracts of International Congress on Family Therapy "The patterns which connect"*; 1987 květen 11–15; Prague – Czechoslovakia: 187.
5. Nerad J, Neradová L. Obor AT v kontextu Mezinárodního kongresu o rodinné terapii, konaného v Praze 11.–15. 5. 1987. *Protialkohol Obz* 1988; 23 (1): 57–60.
6. Skála J. Démon abstinence tvořivé. *Protialkohol Obz* 1990; 25 (6): 383.

dopis

Vážená redakce,

chtěla bych vás tímto e-mailem upozornit, že příspěvek doc. Jana Srnce, CSc. „Kritický komentář k dějinám psychologie“ (*Česká a slovenská psychiatrie* 2021; 117 (2): 100–102) obsahuje nejen zbytečné osobní útoky na profesorku Plhákovou, ale také prokazatelně nepravdivé informace. Domnívám se, že by bylo nanejvýš vhodné, kdybyse tato tvrzení uvedli na pravou míru.

Docent Srnc uvádí: „Volba HM, za jejichž názory se A. Plháková skrývá, překvapuje také proto, že sama byla olomouckou univerzitou koncem 60. let jmenována docentkou pro obor **klinické psychologie** a pravděpodobně na návrh téže univerzity získala od dřívějšího presidenta ČR titul profesorky.“ Jak je uvedeno v obou vydáních její knihy *Dějiny psychologie*, paní profesorka Plháková se

narodila v roce 1954, tudíž nemohla být habilitována koncem šedesátých let. Její působení na univerzitě začalo až v devadesátých letech a docentkou byla jmenována v roce 2000.

Docent Srnc dále uvádí: „Že by autorka nevěděla, jak na tom byla česká psychologie v období oněch 40 let? Inu, bylo jí šest let, když totalita začala; čili byla teprve před svou odbornou kariérou. Je možné, že tu totalitu raději **sama zaspala**, aby se probudila až ve volnějších poměrech?“ V obou vydáních knihy *Dějiny psychologie* je uvedeno, že paní profesorka se narodila v roce 1954. Pokud autor tvrdí, že se narodila šest let před nástupem totality, pak to znamená, že totalitní režim se podle pana docenta u nás objevil až v roce 1960? Jelikož je pan docent Srnc

ročník 1928, tak by mohl vědět, že největší represe probíhaly v letech 1948–1954, čili v době, kdy začal budovat svou profesionální kariéru.

Docent Srnec uvádí: „V čem je **hlavní chyba** autorky Dějin psychologie? V tom, že ve stati 15. 3. 1, nazvané „Kritika klinické psychologie“ (s. 351–353), opřela svou „kritiku“ o názor dvou zjevně předpojatých autorek R. Hare-Mustin a J. Marecek (dále jen HM) z hnutí tzv. „**Kritické psychologie**“ (dále jen KrPs). Autorky se sice vydávají za „klinické psycholožky“, avšak o jejich psychologické kvalifikaci lze vážně pochybovat.“ Rachel Thies Hare-Mustin (1928–2020) byla významná americká psycholožka. Na Web of Science je uvedeno 946 citací jejích textů. Řadu let působila ve vedení Americké psychologické asociace (APA) a také obdržela několik cen za své životní zásluhy. Mimo jiné byla také vedoucí sekce

Vědecké a profesionální etiky APA. Pokud má pan docent Srnec nějaké důvody pochybovat o její kvalifikaci, měl by se tedy obrátit na APA. Eventuálně může svou kritiku adresovat redakci časopisu American psychologist, kde letos vyšel text rekapitulující její přínos psychologii (2021, Vol. 76, No. 2, 393).

Docent Srnec uvádí: „**PO nejsou nemoci**, jsou to vývojové **odchyly** (bio-psycho-sociální deviace), čili v principu nejsou léčitelné.“ Profesorka Plháková o nich mluví jako o diagnózách, nikoliv jako o nemocích. Není tedy jasné, co panu docentovi na této knize vadí. Možná ho zmátlo, že poruchy osobnosti jsou součástí Mezinárodní klasifikace nemocí. Tu však sestavuje Světová zdravotnická organizace (WHO). Pokud se panu docentovi zdá název tohoto manuálu zavádějící, pak by měl kontaktovat WHO a upozornit je na jejich pochybení.

Se srdečným pozdravem

*PhDr. Olga Pechová, Ph.D., Katedra psychologie FF UP
olga.pechova@upol.cz*

recenze

Bezdíček O, Georgi H, Nikolai T, Kopeček M.

PRAŽSKÁ VERZE STROOPOVA TESTU.

Praha: Nakladatelství Karolinum 2021, 52 str.

V polovině letošního roku se na knižním trhu zejména v oborech psychologické a neuropsychologické literatury a diagnostiky objevil neuropsychologický test pod názvem Pražská verze Stroopova testu (PST) od erudovaných autorů (doc. Mgr. Ondřej Bezdíček, Ph.D., Mgr. Hana Georgi, Ph.D., doc. Mgr. Tomáš Nikolai, Ph.D., a MUDr. Miloslav Kopeček, Ph.D.).

Test vydalo Nakladatelství Karolinum (které již před časem vydalo od autorů O. Bezdíček, J. Michalec a T. Shallice jiný neuropsychologický test – Londýnská věž). Test nachází uplatnění především u klinických psychologů, neuropsychologů a neurologů, kteří mnohé kognitivní domény velmi často testují.

Test je standardizovaný a je zaměřen na exekutivní funkce, na zaměřenou vizuální pozornost a inhibici. Lze ho využít u dospělé populace ve věkovém rozmezí od 18 let až po stáří. Využití testu je především v oblasti neuropsychologie, klinické a forenzní psychologie.

Výhodou testu je jeho srozumitelnost a časová nenáročnost. Oproti řadě jiných psychologických testů trvá

administrace testu cca tři minuty a rovněž i interpretace a vyhodnocení nezabere klinikovi zbytečně mnoho času. V manuálu k testu je uvedeno „jedná se o krátký test s rychlým způsobem vyhodnocení“.

Manuál testu obsahuje diagnostické nástroje, způsob administrace, způsob skórování, procesální psychologickou analýzu, psychometrickou analýzu, interpretaci, normativní data, soubor úloh a záznamový list. Důležitý a významný je rovněž slovník zkratk a pojmů, včetně normativních tabulek.

Manuál testu obsahuje 52 stran srozumitelného textu a 119 převážně zahraničních literárních odkazů a citací.

Test je v současné době velmi žádanou neuropsychologickou metodou pro klinickou praxi. Může rovněž efektivně posloužit i pro výuku studentů v různých institucích psychologického (pregraduálního, postgraduálního nebo předatestačního) vzdělávání.

Stroopův test má svoji historii, tradici a bývá v současné době (jak již bylo uvedeno) často používán v neuropsychologii a klinické psychologii.

Metoda patří mezi základní nástroje při vyšetřování exekutivních funkcí (frontálního laloku mozku), zaměřené pozornosti, selektivní pozornosti a rychlosti zpracování informace.

Recenzent je přesvědčený, že tento neuropsychologický test najde mezi klinickými psychology a neuropsychology své zájemce a bude hojně používán v klinické praxi či výzkumných aktivitách nebo při výuce studentů v různých formách vzdělávání.

*V Praze dne 25. 10. 2021
PhDr. Pavel Harsa, Ph.D.*